NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2020

SESOTHO PUO YA PELE YA TLATSETSO: PAMPIRI YA II
SESOTHO FIRST ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER II

MARKING GUIDELINES

Nako: dihora tse 2½ Matshwao: 100

These marking guidelines are prepared for use by examiners and sub-examiners, all of whom are required to attend a standardisation meeting to ensure that the guidelines are consistently interpreted and applied in the marking of candidates' scripts.

The IEB will not enter into any discussions or correspondence about any marking guidelines. It is acknowledged that there may be different views about some matters of emphasis or detail in the guidelines. It is also recognised that, without the benefit of attendance at a standardisation meeting, there may be different interpretations of the application of the marking guidelines.

IEB Copyright © 2020

TEMOSO HO BATSHWAYI

1. KGETHO YA DIPOTSO LE DINTLHA TSE DING: Ha motshwayi a fumana mohlahlobuwa a arabile dipotso tse ngata ho feta palo e behilweng, motshwayi a tshwaye feela karabo ya pele.

   - Haeba mohlahlobuwa a arabile dipotso ka bone ba tsona KAROLONG YA B, motshwayi a tshwaye feela dipotso tse pedi tsa pele.
   - Qetellong mohlahlobuwa o lokela hore a be a arabile potso e le nngwe ya mofuta wa ditema tse telele le e le nngwe ya mofuta wa ditema tse kgutshwane.
   - Maemong ao mohlahlobuwa a nehelaneng ka dikarabo tse pedi, ya pele e fosahetse mme ya bobedi yona e nepahetse, motshwayi a tshwaye karabo ya pele, mme a tlohele e e latelang e be ho yona o seha mola ho habahanya karabo, mme a hlalose ka ho ngola polelo ena; 'Kgetho e fosahetseng'.
   - Haeba mopeleto o fosahetse hoo o amang moelelo, motshwayi a fosise karabo e jwalo, empa haeba mopeleto o sa ame moelelo, karabo e jwalo e tshwauwe e nepahetse.
   - Potso e telele ya moqoqo: Ha bolelele ba moqoqo bo le ka tlase ho palo ya mantswe a behilweng (kgutshwane), motshwayi a se behe kotlo hobane mohlahlobuwa o se a ntse a ipehile ka mosing. Athe haeba moqoqo o le molelele haholo, motshwayi a tshwaye ho feta moedi wa palo ya mantswe a behilweng ka mantswe a 5 (kapa ho fihla qetellong ya polelo), mme a se tswele pele ho tshwaya karolo e latelang. A sehe feela mola ho fihla moeding wa mantswe, a sehe o mong ho habahanya mantswe a sa balweng.
   - Dipotso tse kgutshwane: Haeba mohlahlobuwa a sa sebedisa matshwao a puo a supang qotso (di-a-bulwa le di-a-kwalwa) moo a lokelang ho qotsa, motshwayi a se behe kotlo.
   - Tataiso bakeng sa ho tshwaya moqoqo:
   - NB. Motshwai a se etse matshwao a ✓ ha a tshwaya ditema tsa kgokahano kapa meqoqo.
   - Sehella lentswe kapa polelo e fosahetseng mola, o be o bontshe mofuta wa phoso hodima lentswe polelo ka ho sebedisa matshwao ana a latelang:
   - ***/*** bakeng sa ho arola mantswe a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arolwa;
   - **—**, **+** bakeng sa ho kopanya mantswe a arohantsweng empa a ngolwa a kopane;
   - **mn**bakeng sa mongolo (*orthography*) o fosahetseng;
   - **mp**bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
   - **mt** bakeng sa tshebediso ya matshwao a puo a fosahetseng;
   - **p** bakeng sa puo e sa sebediswang ka nepo kapa ka tshwanelo/tlwaelo;
   - ^ bakeng sa lentswe kapa karolwana ya lentswe e siilweng dipakeng tsa mantswe;
   - ***//*** bakeng sa ho arola diratswana;
   - ← bakeng sa ha mohlahlobuwa a qadile polelo hara mola;
   - ↑↓ bakeng sa ha mohlahlobuwa a fetoletse dintlha tsa hae a qadile ka eo a lokelang ho qetella ka yona.

2. TSHEBEDISO YA RUBURIKI: Batshwayi ba lokela ho sebedisa ruburiki tse leqepheng la 11–15.

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA A DINGOLWA

POTSO YA 1

1.1 Dikeledi. Tsekiso (2)

1.2 Ke batla ho o bona ha sekolo se tswa. (1)

1.3 Ke kamora hoba Tsekiso a bonwe le ngwanana e mong wa Sharpville mme Dikeledi a nka qeto ya ho ngolla Tsekiso lengolo le mmotsang hore o ikemiseditse eng ka yena kapa ka ngwanana eo. (1)

1.4 Tsekiso o ile nka buka a e bula, a ntsha pampiri hona moo pela bashemane ba bang, a sa pate jwaloka ha ho ne ho etswa. A bala lengolo leo a sa pate. Ha a qeta bakeng sa hore a arabe ka ho ngolla Dikeledi lengolo, a mo tsipela leihlo, a re ho yena, pontsheng, "Ho lokile, ke tla o bona ha sekolo se etswa o nkemele haufi le habo Mankileleng." (2)

1.5 Dikeledi o ile utlwa bohloko. (1)

1.6 Dikeledi o hlotse letsheare lohle pelo e le bohloko/sulafalletswe/a robehile pelo. Ha a ntse a makaditswe ke hore hobaneng Tsekiso a mo etsa sephoqo pela bana ba bang,

Ha mophetwa a ho 1.4 a qeta ho bua:

- A utlwa banana ba bang, ba neng ba sa mmuisi ba re o a ikgantsha hobane o tswa pele dithong, ba keketeha, setsheho e le se phoqang.
- **Dithapelong tse qalang letsatsi:**
  - O ne a se a batla ho lla.
  - E itse ha a re o a bina, lentswe la tjha ke ho qalla pina hodimo.
  - Ba mo tsheha ngwana wa batho.

Ka phaphosing

- O qetile letsheare leo a sa utlwe hantle se rutwang.
- O ne a sa kgone le ho araba potso e bonolo feela. (6)

1.7 Tjhe, seo ha se a ka sa tlosa sekgoba se pelong ya hae/pelo ya hae e ne entse e le bohloko. (2)

[15]

IEB Copyright © 2020

POTSO YA 2

Selelekela

Mophetwa ya tjhitja ke eo re tsebang dintho tse ngata ka yena hobane hangata ke mophetwa wa sehlooho. Re tseba matla le bofokodi/kgolo/mahlakore ohle/botle le bobe ba hae. Ke mophetwa ya angwang ke maemo a ditaba, mme a fetohe ho ikamahanya le maemo ao a iphumanang a le ho ona. Re ka re ke mophetwa ya phelang. Ka dinako tse ding o thata ho utlwisiseha.

Mophetwa ya sepapetlwa ke mophetwa eo re tsebang hanyane ka yena hobane hangata e le mophetwa wa tlatsetso. Ha a fetohe le ha maemo a ka ba jwang. Ha a bontshe kgolo kelellong le maikutlong jwalo ka mophetwa ya tjhitja.

Mmele

Mme jwaloka mophetwa ya tjhitja

- O tlohile Matatiele a tlilo batla monna wa hae eo esale a tloha teng kwana ka lebaka la mosebetsi.
- Ha a fihla ha Mmateboho o ne a hlile a tlo batla monna wa hae.
- O na le ngwana wa moshanyana eo a mo siile Matatiele.
- Hobaneng a ne a hana ho ya sepetlele

Matla a hae

O amohela hore monna wa hae o nyetse mosadi e mong mme a keke a senya seo. Ha se ntho eo basadi ba bangata ba ka e etsang.

O rata Masesi jwaloka ka ngwana wa hae, ha se ntho e tlwaelehileng.

O kgetha ho itebatsa/ho se ngongorehe ka taba ena ya monna wa hae ka ho thusa batho ba Sebokeng.

Tsebo ya ho phekola mafu a itseng ka meriana ya Sesotho.

Leha a kula ha a dumelle bohloko ho mo hatella hobane o ne a tsoha a fiele kantle a ntse a kula ho e na le ho popomala betheng letsheare lohle.

Bofokodi ba hae

- Mashano hobane ha a ka a bua lebaka la nnete le mmehang moo.
- Tshabo ya ho itlhalosa hore ke mang ho Mmateboho
- Tshabo ya ho ya sepetlele hobane ho tla hlahella hore ke mang
- Tshabo ya ho okelwa ha Mmateboho hobane Thollo o ne a tlo mmona.
- Tshabo ya ho lahlwa sefahlamahlo/pepeneng

Tshusumetso ya setso

- O ile a nna a tswelapele ho sebedisa meriana le ditlama ho phekola mafu a itseng;
- Mohlomong le tshebediso ena ya meriana ya setso ke yona e neng e etsa hore a se batle ho ya sepetlele empa bonneteng, sesosa o ne a sa batle ho utulla pinyana ya hore ke mang.
- Kamohelo ya Mmateboho bophelong ba hae mohlomong e ne e ntse e susumetswa ke yona taba ena ya setso sa sethepu;
- Ho se be le meharo ka ho ipitsa ngaka ya mashano e reng e tseba ho phekola mafu kaofela leha a sa tsebe.

IEB Copyright © 2020

Mophetwa ya angwang ke maemo mme a fetohe ho ikamahanya le maemo ao a iphumanang a le ho ona.

- Eitse ha a lemoha ho loka ha Mmateboho le kgotso e renang lapeng leo, a fetohela morero wa hae. A be a se a re o tlo kopa tjako motseng oo.
- A phela le batho ba motseng wa Sebokeng leha ba ne ba sa mo tsebe hantle hore o tswa kae, yaba o lebetse ka ngwana yane eo esale a mo siya Matatiele. A be a se a rata boMasesi a thusa le batho ba motseng ona.

  Tsena tsohle di bontsha ho hola ha Mme kelellong le maikutlong hobane o ile a tshwara thipa ka bohaleng ya eba Mme wa sebele. Ha a ka a lwantshana le Mmateboho kapa Thollo. Tlasa dintlha tse boletsweng pejana, ha ho qeaqeo hore Mme ke mophetwa ya tjhitja.

Hona ke tataiso feela ya dikarabo, le tsa baithuti di tla shejwa.

[15]

IEB Copyright © 2020

POTSO YA 3

(Ke ka tlung ha Thollo, rangwane wa Thollo o mo botsa ka mosadi enwa ya hlokahetseng.)

Rangwane: "Thollo,"

(a mmitsa ka bitso leo a hotseng a bitswa ka lona), "o re mosadi ya hlokahalletseng mona ha hao ke mang"?

Thollo: "Ha ke mo tsebe, rangwane. Seo ke se tsebang ke hore ho thwe ke Mme."

Rangwane: "Ha o mo tsebe? Ntho ena ke mohlolo wa nta hlooho."

Thollo: "Le nna ke ne ke maketse jwaloka wena, rangwane, ha ke fihla mona ke tswa mosebetsing, mme ke utlwa ditaba tsa mme enwa."

Rangwane: "O re monna a ka dula le motho a sa mo tsebeng ka tlong?"

Thollo: "Rangwane, ka moo taba ena e re hlasetseng ka teng, ha ke a ka ka hlola ke sa fumane sebaka sa ho botsa Mmateboho hantle ka mosadi enwa, moo re leng babedi."

[10]

POTSO YA 4

Mothinya o sa lebellwang/tebello ke e nngwe ya malebaleba ao mongodi a a sebedisang ho tswellisa pale mme o pata ditaba tse itseng tseo mmadi a neng a lebelletse hore di tla etsahala. Ditaba tseo mmadi a ileng a di lebella:

Hore Mme jwalo ka ha a se a thusitswe ha kana-kana ke Mmateboho a ke a ilo hlaha ha hae a ilo leboha. Mohlomong o ne a tla kopana le Thollo mme ho hlake hore Thollo o ne a tla tswa molomo na. Mmateboho yena o ne a tlo etsa jwang?

- Le ha a se a kula, Mme o hana hehehe ho ya sepetlele hobane ha a batle ho tsejwa hore hantlentle ke mang. Ke lakatsa eka ho ka be ho ile ha hlaha hore ke mang ke utlwe hore Mmateboho o ne a tlo etsa eng?
- Thollo ha a ka a ba le thahasello ya ho tseba hore mme enwa eo ho hlolang ho buuwa ka yena ke Masesi le mmae ke mang mme a ye mane ha Diseko a ilo inwesa ka nkgo, empa o sebedisa ho se utlwane ha Thollo le Diseko hore taba ena e se etsahale.
- Le ha setopo se le ka tlung ya Thollo, o ile a fuwa monyetla wa ho qetela wa ho sheba setopo sa Mme enwa, empa a hana.
- Diseko o tla bolella Mmateboho hore Mme ke mang kaha a sibollotse sephiri sa hae.
- Dikeledi o tla hlalosa hore o ne a na le mohlankana eo a neng a utlwana le yena bonyane ho rakgadi empa tjhe, o boela a fuwa monyetla o jwalo hape ke ntate Mahloko a mmotsisisa hore ebe kamano ya bona ke e tsitsitseng na? O a qeaqea empa o qetella a dumetse a ntse a tseba maemo a hae a ditaba le mohlankana wa hae Tsekiso.

IEB Copyright © 2020

- Ha a se a tseba hore ke mang hantlentle ya mo nyalang, o a baleha hobane ha a batle ho nyalwa. Ka Labohlano la lenyalo Dikeledi o ne a ntse a fetohaka a sa qete diphateng boroko bo hana ho fihla. Bakeng sa hore bo fihle, o boetse o lora toro yane e mpe ya ledimo le qhitsang boladu leihlong mme le ntse le re a hlakole ka leleme. Qetellong a ikutlwa hore tjhee, ha e le lena lenyalo, ha se leo a tla le emela. A tsoha, a ya ka kamoreng ya rakgadi mme a mo fumana a robetse bo tebileng, a ba a tshaba ho mo tsosa. A kgutlela ka kamoreng ya hae ho ya ntsha diaparo tsa bosiu mme a apara tsa motsheare. A tswa ka tlung a ngotlile mohwasa, maoto a laelwa ke pelo, pelo e laelwa ke moya, moya o sa tsebe moo o yang, empa o tseba feela hore o baleha lenyalo.

Ka Sesotho ho thwe ha e nye bolokwe kaofela. Dikarao tsa baithuti di tla shejwa.

Dikarabo tsa baithuti di tla shejwa. **[20]**

60 matshwao

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA B DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE

POTSO YA 5 DIKHOLOMO TSA DIKORANTA LE DIMAKASINE

Kholomo ya Dikoranta

Kholomo ya koranta ke karolwana, koranteng kapa makasineng eo mongodi e mong ya itseng a e sebedisang ka dinako tsohle ho ngola diketsahalo tse fapaneng ho yona.

Ithuse ka dintlha tse latelang bongoding bona

- Ngola ka ditaba tse kgahlisang, tse tla hohela babadi;
- Sebedisa puo e bonolo eo babadi ba tla e utlwisisang.
- Sehlooho sa hao se hohele;
- Kopa babadi ho romela ditlhahiso kapa diphehiso tsa bona;
- Hlahisa le aterese ya hao ya inthanete moo babadi ba ka romelang diphehiso tsa bona ka bongatangata, ho buisanwe haholo kholomong ya hao;
- O ka nna wa hlahisa senepe sa hao, jwalo ka ha o le monga kholomo eo.

POTSO YA 6

Tsa boikgopotso ba buka

Ke mofuta wa tema o kang kgutsufatso mme e hlahisa maikutlo a akaretsang a motho ka sengolwa. Ha ho ngolwa mofuta ona wa tema ho ka tadingwa dintlha tsa sebopeho tse latelang:

- e ngolwa ho hlaha ntlhakemong ya mongodi, mme o sebedisa maemedi a motho wa pele kapa a mmui (a kang 'ke le nna');
- ntlhakemong ya hae, mongodi a hlahise mahlakore ka bobedi, tse ntle le tse mpe tsa seo a ngolang ka sona;
- hangata ho sebediswa dipolelo tse ho lekgathe lejwale, makgethi le mantswe a utullang puo ya maikutlo (emotive language) ka tshwanelo ka sepheo sa ho hlahisa mehopolo le maikutlo a ya ngolang.
- Sehalo se ka sebediswa bakeng sa ho beha leseding le ho thabisa baamohedi ba ditaba;
- ya ngolang tema ena o lokela ho tshehetsa ntlhakemo ya hae a itshetlehile ka dintlha kapa mehlodi e itseng e tshepahalang;
- ho ka nna ha hlahiswa maikutlo mabapi le dintlha tsa setekgeniki tse jwalo ka ho kganya ha mabone le modumo;
- pheletsong ho hlahiswe maikutlo a ahlolang hodima seo ho ngolwang ka sona, mme le dikgothaletso (ditshisinyo) di ka kenyeletswa.

Sepheo ka tsa boikgopotso ba buka ke ho nehelana ka tlhahisoleseding ka buka e badilweng le ho tsosa thahasello mabapi le yona. Tsa boikgopotso ba buka di lokela ho hlahisa tse latelang:

- ho lekola ka bokgutswane moralo, tikoloho le baphetwa, empa a se ye lolololo kapa ka tsela e hlakileng haholo;
- ya ngolang boikgopotso o na le kgetho ya ho ka nka ntlhakemo e itseng mme a be a hlahise mohopolo wa hae mabapi le ntlhakemo eo ya hae;
- babadi ba tla etsa qeto ya ho e bala kapa ho se e bale ba itshetlehile ka nehelano ya buka ena.

IEB Copyright © 2020

POTSO YA 7

PAPATSO

Mofuta ona wa tema o reretswe ho bapatsa/phatlalatsa sehlahiswa se itseng, mme hona ho etswa ka tsela ya ho sebedisa puo ya maikutlo le e hohelang/susumetsang. Papatso e atlehileng ke e sebedisang mawa a kang, *boiqapelo*, *phepetso maikutlong*, le *ho nahaneng*, dintlha tsa nnete kapa mehopolo. Maikutlo le boinahanelo ke tsona tse hlahellang ka mahetla ho tsa dipapatso.

Ithute dintlha tsa bohlokwa tse latelang ha ho ngolwa papatso:

- e lokela ho qholotsa thahasello, ho hlohleletsa le ho susumetsa moreki;
- e lokela ho hlalosa le ho tsebahatsa sehlahiswa ka tsela e thabisang le ya boiqapelo;
- e kgodiso moreki hore a keke a ba a kgona ha a se na sehlahiswa seo;
- e tobe batho kapa karolo e itseng ya setjhaba e jwalo ka bana, batjha, malapa, bommamalapa kapa borakgwebo;
- e nehelane ka tlhahisoleseding, mohlomong e ka pakwang ka dipalopalo, tsela eo moreki a ka buisanang le beng ba sehlahiswa, tefello ya sona le dibaka moo se ka fumanehang teng.

Mawa a ho bapatsa:

- Tshebediso ya ditekgeniki tse kang dikgohedi tsa pono (*visual effect*), dihlooho tse hohelang mahlo, ditshwantsho, dinepe, dikhathunu, diphoustara, ditema tse tshwantshisitsweng (*graphics*) ka bonono, ho kenyelletswa tshebediso ya mefuta ya mongolo e fapaneng, boholo le mebala (*fonts*);
- tshebediso ya mawa a puo (*language devices*): ho sebedisa makgethi, mahlaloso, papadi e etswang ka mantswe (*pun*), alethereishene, asonense, pheteletso, phetapheto, mabotsi, mapetjo, ditaelo, dipolelwana tse hohelang, jj.;
- e qholotse maikutlo le takatso tsa moreki, a bone ho le molemong wa hae hore a reke sebapatswa seo;
- e arabe le ho nehelana ka ditharollo tsa bohle; e fe bareki boitshepo, bophelo bo botle le maikutlo a polokeho mmoho le a ho fumana boleng bakeng sa tjhelete ya hae;
- e nehelana ka dipalopalo ho nnetefatsa tseo e di bolelang le ho nehelana ka tshepo ho bohle;
- e nehe moreki maikutlo a thabo, pososelo e supang hore moreki o thabetse sehlahiswa;
- dikgohedi tsa medumo di ka sebediswa haeba papatso e buuwa ka molomo.

[10]

IEB Copyright © 2020

POTSO YA 8

Matshwao a ikgethang a ditshupiso:

- Ditshupiso di sebedisa boholo sekaotaelo temekisong ya tumelo;
- Ditshupiso di lokodiswa ka ho hlahlamana le ka kutlwahalo. Diketsahalo e be tse momahaneng, tse bopang kgwele.
- Ditshupisong, di bua ka lehlakore le itseng, mohlala. thinyetsa ka tsohong le letona, le letshehadi; tsamaya o lebile pele, jj.
- Ka nako tsohle, lekanya bolelele ba tsela eo motho a lokelang ho e tsamaya, mohlala, o tla tsamaya dikilometara tse pedi, ebe o bona … (lebenkele, kereke, jj). Ho ka thusa haholo ho bua ka matshwao a kang meaho, diroboto, jj.
- Lekanya hape hore o tla tshela diterata tse kae pele a kena ho seo a yang ho sona. Dipolelo tse latelang di ka o thusa haholo ha o supisa motho tsela: *o feta; o hahamala jwalo ..; o iphaphate ka lehlakore la …; haufi le …; ka morao/pele ho …;*
- Puo e hlakileng, e otlolohileng le e utlwisisehang ha bobebe e lokela ho sebediswa, mme sehalo ke se tsamaelanang le mofuta wa tema e ngolwang.
- Ho sebediswa lehokedi la motho wa bobedi, kaha ke yena ya laelwang kapa ya supiswang.

[10]

40 matshwao

Matshwao kaofela: 100

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA A

POTSO YA 2 RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO WA DINGOLWA SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 15]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
Matshwao 10	**10–8**	**6–7**	**4–5**	**3–2**	**1–0**
DIKAHARE LE SEBOPEHO Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.	• O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang. • O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa, di tshehetswa ho tswa paleng. • Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. • O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang. • O utlwisisa mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. -O hlahisitse dintlha tse seng kae ho tshehetsa sehlooho. • Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. • Ho batla ho se dintlha tse hlahisitsweng ho tshehetsa sehlooho. • Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang.	• Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. • Dintlha tse tshehetsang ha di hlahiswe ho tswa mofuteng wa sengolwa. • Mohlahlobuwa ha a utlwisise hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 5	**5**	**4**	**3**	**2**	**1–0**
TSHEBEDISO YA PUO LE SETAELE Sebopeho, nehelano le tlhophiso ya mehopolo. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele tse sebedisitsweng	• Sebopeho se hlahisitswe ka tsela e momahaneng. • Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala.	• Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitswe ka tsela e hlalohanyehang. • Tlhahiso ya mehopolo ke e utlwisisehang. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele di e na le diphoso tse mmalwa.	• O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopeho. • Tlhahiso ya mehopolo e a haella, ha e hlalohanyehe, mme ha e na momahano. • Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng.	• Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. • Mehopolo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. • Sehalo le setaele ha se tse loketseng.	• Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. • Mehopolo e hlahisitswe ka tsela e lobokaneng. • Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le setaele se fosahetseng

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA A

POTSO YA 3

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO WA DINGOLWA SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 10]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	PhihIello e haellang
Matshwao 6	**6–5**	**4**	**3**	**2**	**1–0**
DIKAHARE LE SEBOPEHO Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.	• O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang • O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa; di tshehetswa ho tswa paleng. • Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. • O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang. • O utlwisisa mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. • Tse ding tsa dintlha di tsheheditswe, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle. • Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. • Ho batla ho se dintlha tse hlahisitsweng ho tshehetsa sehlooho. • Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang.	• Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. • Dintlha tse tshehetsang ha di hlahiswe ho tswa mofuteng wa sengolwa. • Mohlahlobuwa ha a utlwisise hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 4	**4**	**3**	**2**	**1**	**0**
TSHEBEDISO YA PUO LE SETAELE Sebopeho, nehelano le tlhophiso ya mehopolo. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele tse sebedisitsweng	• Sebopeho se hlahisitswe ka tsela e momahaneng. • Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala.	• Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitswe ka tsela e hlalohanyehang. • Tlhahiso ya mehopolo ke e utlwisisehang. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele e na le diphoso tse mmalwa	• O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopeho. • Tlhahiso ya mehopolo e a haella, ha e hlalohanyehe, mme ha e na momahano. • Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng.	• Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. • Mehopolo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. • Sehalo le setaele ha se tse loketseng.	• Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. • Mehopolo e hlahisistswe ka tsela e lobokaneng. • Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le setaele se fosahetseng

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA A

POTSO 4

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO WA DINGOLWA SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 20]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	PhihIello e haellang
Matshwao 13	**13–11**	**10–8**	**7–5**	**4–2**	**1–0**
DIKAHARE LE SEBOPEHO Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.	• O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang. • O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa; di tshehetswa ho tswa paleng. • Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. • O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang. • O utlwisisa mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. • Tse ding tsa dintlha di tsheheditswe, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle. • Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. • Ho batla ho se dintlha tse hlahisitsweng ho tshehetsa sehlooho. • Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang.	• Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. • Dintlha tse tshehetsang ha di hlahiswe ho tswa mofuteng wa sengolwa. • Mohlahlobuwa ha a utlwisise hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 7	**7–6**	**5–4**	**3**	**2**	**1–0**
TSHEBEDISO YA PUO LE SETAELE Sebopeho, nehelano le tlhophiso ya mehopolo. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele tse sebedisitsweng	• Sebopeho se hlahisitswe ka tsela e momahaneng. • Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala.	• Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitswe ka tsela e hlalohanyehang. • Tlhahiso ya mehopolo ke e utlwisisehang. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele di na le diphiso tse mmalwa.	• O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopeho. • Tlhahiso ya mehopolo e a haella, ha e hlalohanyehe, mme ha e na momahano. • Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng.	• Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. • Mehopolo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. • Sehalo le setaele ha se tse loketseng.	• Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. • Mehopolo e hlahisitswe ka tsela e lobokaneng. • Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le setaele se fosahetseng

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA B

POTSO YA 5 le 6

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA DITEMA TSA KGOKAHANYO TSE TELELE SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 30]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	PhihIello e haellang
Matshwao 18	**18–14**	**13–11**	**10-8**	**7–5**	**4–0**
DIKAHARE, SEBOPEHO LE MORALO Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.	• O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang • O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa; di tshehetswa ho tswa paleng. • Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. • O hlahisitse dintlha tse anelang ka tsela e kgotsofatsang. • O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang. • O utlwisisa mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. • Tse ding tsa dintlha di tsheheditswe, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle. • Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. • Ho batla ho se dintlha tse hlahisitsweng ho tshehetsa sehlooho. • Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang.	• Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. • Dintlha tse tshehetsang ha di hlahiswe ho tswa mofuteng wa sengolwa. • Mohlahlobuwa ha a utlwisise hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 12	**12–10**	**9–8**	**7–6**	**5–4**	**3–0**
• Sebopeho se hlahisitswe ka tsela e momahaneng. • Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala.	• Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitswe ka tsela e hlalohanyehang. • Tlhahiso ya mehopolo ke e utlwisisehang. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele di na le diphoso tse mmalwa.	• O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopeho. • Tlhahiso ya mehopolo e a haella, ha e hlalohanyehe, mme ha e na momahano. • Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng.	• Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. • Mehopolo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. • Sehalo le setaele ha se tse loketseng.	• Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. • Mehopolo e hlahisitswe ka tsela e lobokaneng. • Ho na le diphoso tse tshabehang tsa tshebediso ya puo le setaele se fosahetseng	• Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. • Mehopolo e hlahisitswe ka tsela e lobokaneng. • Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le setaele.

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA B

POTSO YA 7 le 8

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA DITEMA TSA KGOKAHANYO TSE KGUTSWANE SESOTHO PUO YA TLATSETSO [MATSHWAO 10]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	PhihIello e haellang
Matshwao 6	**6–5**	**4**	**3**	**2**	**1–0**
DIKAHARE LE SEBOPEHO Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshekatsheko ya taba (sehlooho) kutlwahalo le nnetefatso ya dintlha ho tswa paleng.	• O bontsha kutlwisiso e tebileng ya se botswang • O hlahisitse dintlha tse fapaneng tse hlwahlwa; di tshehetswa ho tswa paleng. • Kutlwisiso ke e babatsehang ya mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso mme o hlalosa se botswang ka tshwanelo. • O hlahisitse dintlha tse anelang ka tsela e kgotsofatsang. • O hlahisitse dintlha tse utlwahalang, empa ha se tsohle tse tiisitsweng kamoo ho lokelang. • O utlwisisa mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso e mahareng ya se botswang. • O hlahisitse dintlha tse seng kae ho tshehetsa sehlooho. • Tse ding tsa dintlha tse hlahisitsweng ho tshehetsa sehlooho di ntle. • Tse ding tsa dintlha di tsheheditswe, empa bopaki ha bo kgodise ka nako tsohle. • Kutlwisiso ya motheo feela ya mofuta wa sengolwa.	• O bontsha kutlwisiso e sa kgotsofatseng ya se botswang. • Ho batla ho se dintlha tse hlahisitsweng ho tshehetsa sehlooho. • Kutlwisiso ya mofuta wa sengolwa ke e haellang.	• Ha a bontshe kutlwisiso ya letho ya se botswang. • Dintlha tse tshehetsang ha di hlahiswe ho tswa mofuteng wa sengolwa. • Mohlahlobuwa ha a utlwisise hantle mofuta wa sengolwa.
Matshwao 4	**4**	**3**	**2**	**1**	**0**
TSHEBEDISO YA PUO LE SETAELE Sebopeho, nehelano le tlhophiso ya mehopolo. Tshebediso ya puo, sehalo le setaele tse sebedisitsweng	• Sebopeho se hlahisitswe ka tsela e momahaneng. • Dintlha di utullotswe hantle le ho ntshetswa pele ka tsela e hlakileng. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele ke tse butswitseng, tse susumetsang le ho nepahala.	• Sebopeho ke se hlakileng, mme dintlha di hlahisitswe ka tsela e hlalohanyehang. • Tlhahiso ya mehopolo ke e utlwisisehang. • Tshebediso ya puo, sehalo le setaele di na le ahetse.	• O hlahisitse bopaki bo seng bokae ba sebopeho. • Tlhahiso ya mehopolo e a haella, ha e hlalohanyehe, mme ha e na momahano. • Diphoso tsa tshebediso ya puo ha se tse kaalo, mme sehalo le setaele ha se tse loketseng.	• Sebopeho se bonahala se radilwe ka tsela e fosahetseng. • Mehopolo ha e hlahiswe ka tsela e hlalohanyehang. • Sehalo le setaele ha se tse loketseng.	• Moqoqo o bopehile ka tsela e fokolang. • Mehopolo e hlahisitswe ka tsela e lobokaneng. • Ho na le diphoso tse ngata tsa tshebediso ya puo le

IEB Copyright © 2020